

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	11
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	13
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	17
I. Ο σκοπός της έρευνας και επιλογή θέματος	17
α. Σκοπός της έρευνας	17
β. Η επιλογή του θέματος	17
γ. Η επιλογή των Νηπτικών Κειμένων ως Πηγών της έρευνας και το μεθοδολογικό πρόβλημα	21
II. Το ιστορικό πλαίσιο των Πηγών	29
III. Η μεθοδολογία της έρευνας και τα ερευνητικά ερωτήματα	36
IV. Η Δομή της εργασίας	38

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Η ΑΥΘΕΝΤΙΑ ΚΑΙ Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΩΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΑΥΘΕΝΤΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΩΝ ΔΙΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

1. Η σημασία του όρου αυθεντία	43
2. Η αυθεντία στην πρακτική των κοινωνικών ομάδων	48
α. Η γένεση της αυταρχικής προσωπικότητας	48
β. Αυθεντία και Οικογένεια	56
γ. Αυθεντία και Εκκλησία	61

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ΑΥΘΕΝΤΙΑ ΚΑΙ Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

1. Αυθεντία και εκπαίδευση	69
α. Η πορεία της Παιδαγωγικής Επιστήμης, από το σχολείο της αυθεντίας στο σχολείο της ελευθερίας	70
β. Η αυθεντία στην ιστορική πορεία της αγωγής – Το σχολείο της αυθεντίας	73

γ. Ο δάσκαλος ως αυθεντία στη διδακτική πράξη	79
I. Ο αυταρχικός δάσκαλος- Ψυχολογική προσέγγιση	79
II. Αυθεντία, κύρος ή παιδαγωγική αυθεντία;	84
δ. Η αυθεντία στη διαχρονική πορεία του ελληνικού σχολείου	98
2. Η ελευθερία ως αίτημα της παιδαγωγικής	103
α. Η ελευθερία ως προϋπόθεση και βίωμα στη σχέση δασκάλου και μαθητή	103
I. Η ελευθερία ως κέντρο και στόχος της αγωγής	104
II. Η ελευθερία στη σχέση δασκάλου- μαθητή	109
III. Η ελευθερία στη διαδικασία της μάθησης	113
IV. Η “παιδαγωγική του προσώπου” στη σύγχρονη παιδαγωγική	121
β. Η ελευθερία στην ιστορική πορεία της αγωγής (φιλελεύθερο σχολείο)	127
I. Από το “παλιό” στο “νέο” σχολείο	127
II. Το σχολείο του Σάμμερχιλ, η “διακινδύνευση” της ελευθερίας ..	138
III. Το “νέο σχολείο” στην Ελλάδα	149
γ. Ελευθερία και πειθαρχία στην αγωγή- τα όρια της ελευθερίας	152
δ. Η κρίση της αυθεντίας σήμερα	159

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η ΑΥΘΕΝΤΙΑ ΚΑΙ Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

1. Το μάθημα των Θρησκευτικών στο νεοελληνικό σχολείο	166
α. Η ανάπτυξη της θρησκευτικότητας στο παιδί και στον έφηβο	166
β. Το μάθημα των Θρησκευτικών στη Μ. Εκπαίδευση	181
2. Ο Θεολόγος εκπαιδευτικός και η “διακινδύνευση” της ελευθερίας μέσα στη σχολική τάξη	197

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΩΣ ΑΥΘΕΝΤΙΚΗ ΦΑΝΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ Η ΑΥΘΕΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

1. Ιησούς Χριστός, ο αυθεντικός δάσκαλος	225
α. Ο χαρακτήρας της διδασκαλίας του Ιησού	225
β. Ο Ιησούς Χριστός: ο κατεξοχήν δάσκαλος της ελευθερίας	238
2. Η ελευθερία ως θεμέλιο αγωγής στην πρώτη Εκκλησία	245
3. Η θεολογική θεώρηση της ελευθερίας του προσώπου ως θεμέλιο και προϋπόθεση της ορθόδοξης Χριστιανικής Αγωγής	257

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ**Η ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΝΗΠΤΙΚΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΣΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΑΥΘΕΝΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ**

1. Εισαγωγικά	281
α. Η πνευματική πατρότητα στην παράδοση της Εκκλησίας	281
β. Πνευματική πατρότητα και ιερωσύνη	284
2. Τα όρια της αυθεντίας του πνευματικού πατέρα-παιδαγωγού	291
α. Ο πνευματικός πατέρας ως αρχετυπική εικόνα του παιδαγωγού	291
I. Η ολοκλήρωση του προσώπου , ως προϋπόθεση για την ανάληψη του διδακτικού λειτουργήματος	292
II. Η παιδαγωγική στάση του πνευματικού πατέρα απέναντι στους μαθητές του	297
III. Η παιδαγωγική μέθοδος και τα θεραπευτικά όπλα του πνευματικού ποιμένα	316
β. Η αυθεντία του πνευματικού πατέρα - Η αυθεντία του “λεντίου”	322
I. Η Αυθεντία του πνευματικού πατέρα-δασκάλου, ως δικαίωμα ...	322
II. Η ταπείνωση, ως κύριος μοχλός στην αντιαυθεντιακή αγωγή του πνευματικού πατέρα	326
III. Αυθεντία, «μετά φειδούς αγαπητικής»	330
γ. Η “κατά πρόσωπο” διακριτική εξατομικευμένη αγωγή των νηπτικών πατέρων, ως θεμέλιο της θρησκευτικής αγωγής στο σχολείο	332
3. Η αυθεντία της ελευθερίας	
α. Η ασκητική υπακοή και η ελευθερία – Η υπέρβαση της πειθαρχίας	339
β. Η “αυθεντία της ελευθερίας” ως υπέρβαση της αυθεντίας στα Νηπτικά Κείμενα	349
I. Το «αυτεξούσιον» του ανθρώπου στα Νηπτικά Κείμενα	349
II. Η καταπολέμηση των παθών ως προϋπόθεση της αληθούς ελευθερίας	351
III. Η «υποδούλωσις» εις τους αδελφούς, η «άλλη ελευθερία»	353
γ. Η αγάπη ως κένωση της αυθεντίας στην παιδαγωγική των Νηπτικών Πατέρων	359

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ**Η ΠΡΑΓΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΑΥΘΕΝΤΙΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΝΗΠΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ**

1. Η κατανόηση της πνευματικής πατρότητας από τους σύγχρονους Νηπτικούς Πατέρες	367
α. Οι σύγχρονοι Νηπτικοί Πατέρες -”γέροντες”, ως δάσκαλοι	367
β. Η ποιμαντική τέχνη του πνευματικού πατέρα	373
2. Η αυθεντία και η ελευθερία στους σύγχρονους Νηπτικούς Πατέρες	
α. Το νόημα της υπακοής στους νεότερους Νηπτικούς Πατέρες	380

β. Υπακοή και αγάπη	387
γ. Υπακοή και ελευθερία	389
δ. Η διάκριση του πνευματικού πατέρα	395
3. Η αγάπη, υπέρβαση και κένωση της αυθεντίας στους νεότερους Νηπιτικούς Πατέρες	400
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	414
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	429